

**Kuusalu valla
haridusvaldkonna arengukava
2023-2027**

Sisukord

SISSEJUHATUS	3
1. ÜLEVAADE HARIDUSVALDKONNAST	6
1.1. Haridusasutused.....	6
1.2. Tugispetsialistid ja tugiteenusele määratud õppijate arv.....	6
1.3 Rahulolu haridusasutustega.....	7
1.4 Haridusvaldkonna rahastamine.....	9
1.5 Tuleviku teenusvajadus.....	9
2. HINNANGUD HARIDUSVALDKONNA OLUKORRALE	11
3. ARENGUEESMÄRGID JA TEGEVUSKAVA	13
LISAD	20
Lisa 1. Haridusvaldkonna taustaandmed	20
Lisa 1.1. Alusharidus.....	20
Lisa 1.2. Üldharidus.....	21
Lisa 1.3. Rahulolu-uuringud	26
Lisa 2. Haridusvaldkonna põhjalikum SWOT-analüüs	28

Sissejuhatus

Kuusalu valla haridusvaldkonna arengukava on valla arengukava toetav dokument, milles on kirjeldatud valla haridusasutustega seotud arenguvajadused, tegevussuunad ja tegevusplaanid aastateks 2023–2027. Arengukava eesmärgiks on määratleda haridusasutuste ja koolivõrgu arengusuunad, tagada valdkonna kestlikkus ja plaanipärane areng koos vajalike ressursside kavandamisega ning täpsustada arengudokumentides seatud eesmärgid valdkonna tasandil. Prioriteediks on kvaliteetne alus-, üld- ja huviharidus ning võimaluse tagamine igale õppijale läbida haridustee alusharidusest gümnaasiumi lõpuni oma vallas.

Arengukava koostamisel on arvestatud riikliku haridusvaldkonna arengukavaga 2021–2035 ning haridus- ja noorteprogrammiga 2022–2025. Riikliku arengukava üldeesmärk on järgmine: „Eesti inimestel on teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad teostada end isiklikus elus, töös ja ühiskonnas ning toetavad Eesti elu edendamist ja üleilmset säästvat arengut“. Selle saavutamist toetavad kolm strateegilist eesmärki:

1. Õpivõimalused on valikurohked ja kättesaadavad ning haridussüsteem võimaldab sujuvat liikumist haridustasemetel ja -liikide vahel;
2. Eestis on pädevad ja motiveeritud õpetajad ja koolijuhid, mitmekesine õpikeskkond ning õppijast lähtuv õpe;
3. Õpivõimalused vastavad ühiskonna ja tööturu arenguvajadustele.

Valla haridusvaldkonna arengukava paneb paika haridusvaldkonna arendamise strateegilised eesmärgid, lähtudes valla hetkeolukorrast, vallaelanike huvidest ning kehtestatud arengudokumentidest, sealhulgas eelarvestrateegiast ja vallaeelarve võimalustest.

Arengukava viiakse ellu koordineeritult Kuusalu valla arengukava ja noorsootöö arengukava 2023–2027 rakendamise, et toetada formaal- ja mitteformaalhariduse lõimimist. Samuti toimub koordineerimine käesoleva arengudokumendi ja valla haridusasutuste arengukavade vahel.

Arengukava koostamise protsessi käigus viidi läbi erinevaid analüüse ja arutelusid, sealhulgas valdkonna osapoolte esindajatelt sisendi kogumise seminar 13. juunil 2022, millel osalesid kõigi valla alus- ja üldharidusasutuste, Kuusalu Hariduse Tugikeskuse, hoolekogude, vallavalitsuse ning vallavolikogu haridus- ja noorsootöö komisjoni esindajad. Seminari jaoks valmistati ette ülevaade valla hariduselu olukorrast ja haridusasutuste arengukavadest (eesmärgid, SWOTid), mille arutamise tulemusena nii väiksemates gruppides kui suures ringis valmis seminair väljundina SWOTi täispikk versioon koos määratletud prioriteetidega. 23. jaanuaril 2023 toimus arengukava avalik arutelu, millele eelnes arengukava projekti avalikustamine ja kirjaliku kommenteerimise võimalus. Analüüse ja kaasamist aitas läbi viia Stories For Impact OÜ.

Praeguse olukorra ja trendide kirjeldamisel kasutati võimalikult ajakohaseid statistilisi andmeid (sh 2021/22 õppeaasta või 2022. aasta algusest pärit, ent võimalusel ka uuemaid näitajad). Mõningane ebahülgatus andmete esitamise perioodides tuleneb info uuendamise lõtkust riiklikes andmekogudes (sh Haridussilma portaalis).

Oluline on märkida, et vallas pakutava huvihariduse ja noorsootööga seotud investeeringuvajadusi kajastatakse dokumendis „Kuusalu valla noorsootöö arengukava 2023-2027“.

Arengukava dokument koosneb kolmest peatükist. Esimene peatükk annab ülevaate Kuusalu valla ja haridusvaldkonna hetkeolukorrast. Teises peatükis on esitatud SWOT-analüüsi vormis hinnangud praegusele olukorrale, s.o tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud. Kolmandas peatükis on esitatud visioon, mõõdikud, strateegilised eesmärgid ja tegevuskava koos viitega eelarveallikatele. Lisades on esitatud hetkeolukorda puudutavate andmete ja SWOT-analüüsi põhjalikum ülevaade.

Arengukava avaseminaril, arutluskoosolekul osalejad ja töörühma liikmed: Anu Kirsman, Annika Agusaasrand, Kadri Idavain, Kaja Martinson, Kristi Tarik, Marika Astor, Nalle Nurmela, Lüüri Korman, Hilleri Treisalt, Ene Valdmann, Astrid Meister, Tatjana Jõelet, Kreete Tammaru, Reelika Saaron, Ilvard Eeriksoo, Maarika Mae, Tõnu Piibur, Heleri Šelemba, Terje Kraanvelt, Mart Laanpere, Indrek Link, Priit Tammets.

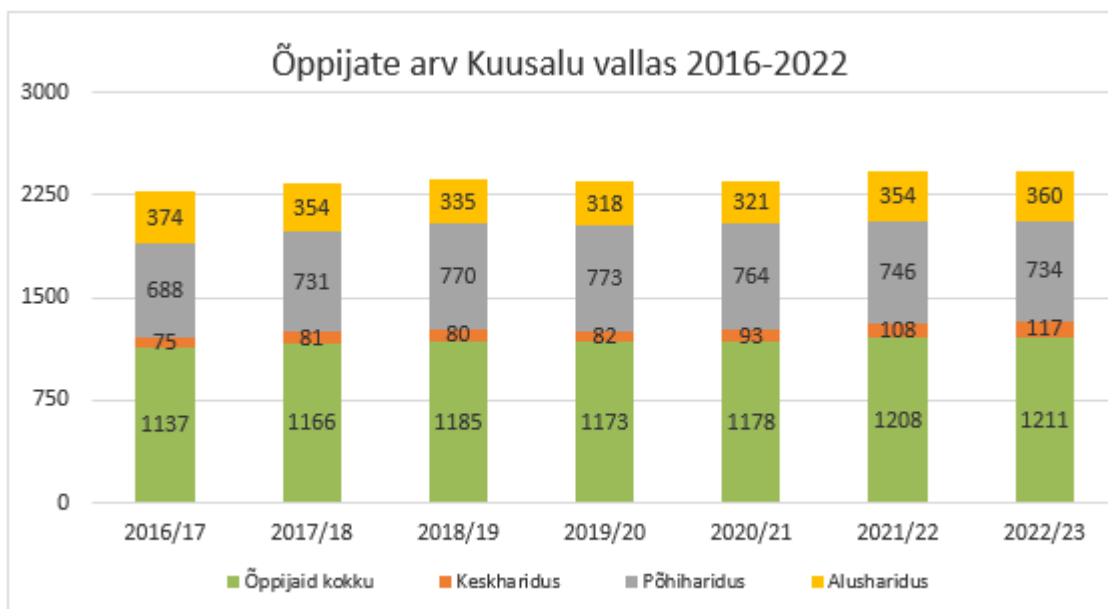

1. Ülevaade haridusvaldkonnast

Selles peatükis antakse ülevaade Kuusalu valla haridusasutustest, haridusliku erivajadusega õppijate toetamisest, haridusvaldkonna rahastamisest ning elanike rahulolust haridusvaldkonnaga.

1.1. Haridusasutused

Kuusalu vallas oli EHISe andmetel 2022/23 õppeaastal kokku 1211 õppijat, neist 360 alushariduses ja 851 üldhariduses. Õppijate arv vallas on aasta-aastalt suurenenud. Enim tuleb õppijaid juurde alusharidusse, kuid ka gümnaasiumiõpilasi on viimastel aastatel olnud varasemast enam. Põhikooliõpilaste arv viimasel kahel õppeaastal veidi vähenes, kuid alushariduses õppijate arvu kasvamine viitab ka põhikooliosa võimalikule suurenemisele lähiaastail.

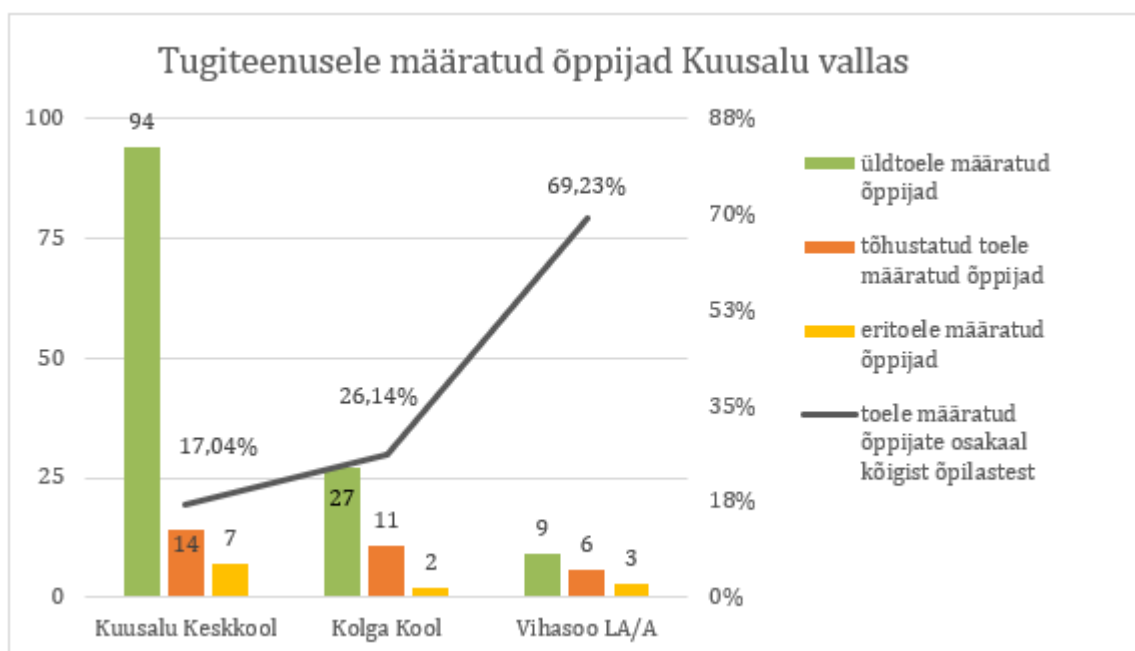
Joonis 1. Õppijate arv eri kooliastmetes haridussilm.ee ja EHISe andmetel.

Täpsem ülevaade alus- ja üldharidusest on esitatud lisas 1.1.

1.2. Tugispetsialistid ja tugiteenusele määratud õppijate arv

Tugisüsteemide arendamisel oli oluliseks sammuks Kuusalu Hariduse Tugikeskuse käivitamine 2017. aastal. Tugikeskuse loomine on võimaldanud ressursse paremini koordineerida ning spetsialistide täiendkoolitust korraldada. 2021. aastal said abi 330 last kokku 1891 korral.

Peamiseks raskuseks on olnud sobivate spetsialistide leidmine. 2022. aasta 1. oktoobri seisuga töötas tugikeskuses 12 inimest, samas oli täitmata 3,6 ametikohta. Ülevaade tugiteenusele määratud õppijatest on esitatud alloleval joonisel.

Joonis 2. Kuusalu valla koolide hariduslike erivajadustega õppijate arv ning osakaal kõigist õpilastest (2022. aasta 10. novembri andmed)

Lasteaedades tegutseb kaks sobitusrühma – üks Kiiu Kiigepõnni Lasteaias ning teine Kolga Lasteaias.

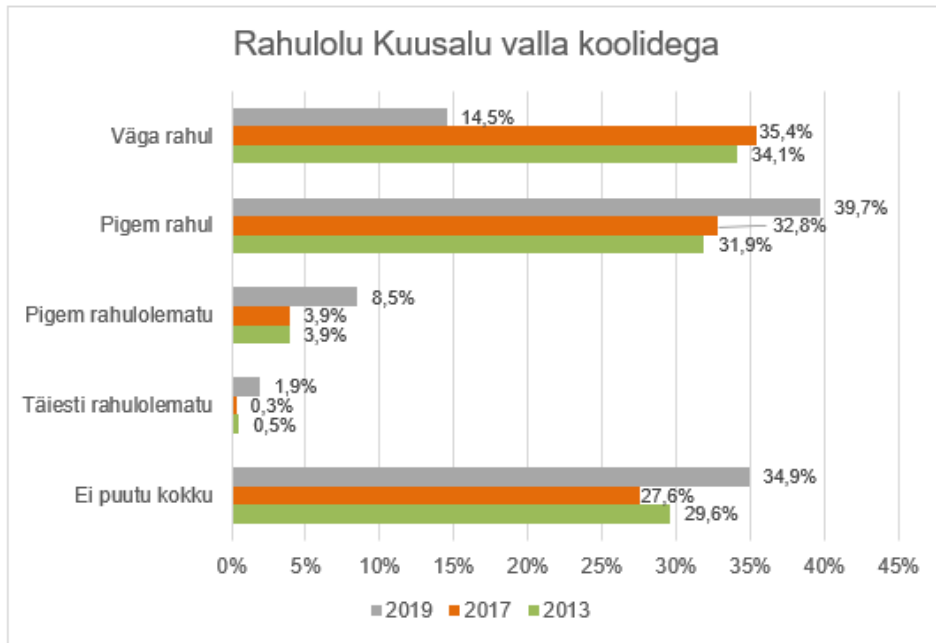
1.3 Rahulolu haridusasutustega

Haridusasutustega rahulolu on uuritud kolmel viisil — valla elanike küsitluses, noortevolikogu läbiviidud noorte küsitluses ning riiklikus haridusasutuste tagasiside küsitluses. Seejuures on küsitluste sihtgrupid ja küsimused osaliselt kattuvad.

Elanike hinnangud

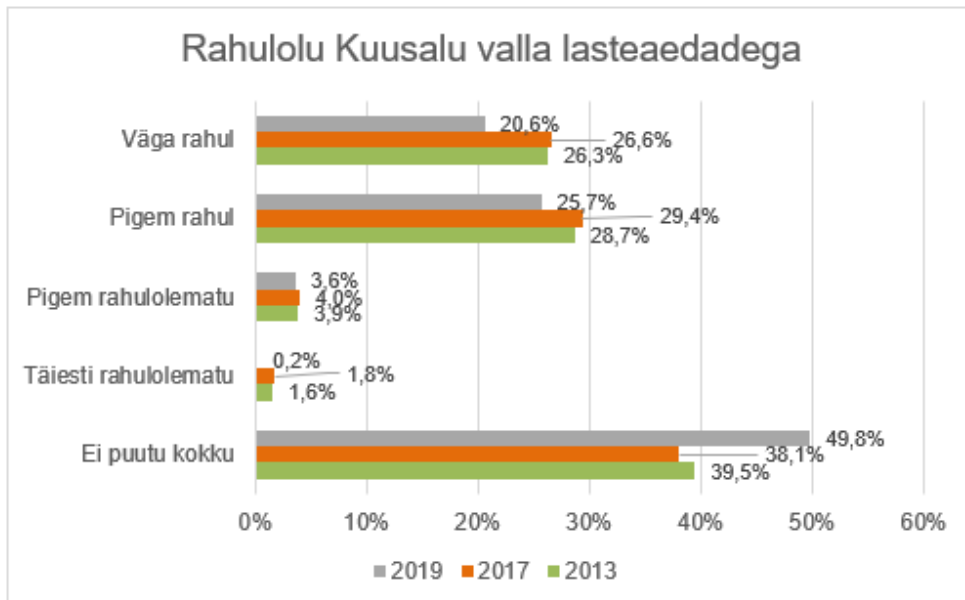
2019. aastal viis Kuusalu Vallavalitsus läbi küsitluse Kuusalu valla elanike rahulolu kohta. Rahulolu Kuusalu valla koolidega oli teenuste edetabelis juba mitmendat korda järjest kõrgel – teisel kohal. Võrreldes 2017. aastaga oli rahulolu veidi langenud ning saavutanud koondhindeks 3,35. Negatiivsena töid vastajad kommentaarides enim välja Kuusalu kooli ruumipuudust, amortiseerunud õpperuume, probleeme koolibussidega, lapsevanemate keerulist suhtlemist õpetajatega ja Kuusalu Keskkooli eelisseisundit valla teiste koolide ees. Positiivsena mainiti enim kodulähedase kooli võimalust, turvalist ja sõbralikku õhkkonda, tugevaid koolijuhte ja häid õpetajaid.¹

¹ <https://www.kuusalu.ee/documents/7610279/0/Rahulolu-uuringu+2019+kokkuv%C3%B5te.pdf/dc594dc9-222a-4041-bb27-15a4af3d8363> (viimati külastatud 20.6.2022)

Joonis 3. Rahulolu Kuusalu valla koolidega 2019. aastal. Allikas: Kuusalu valla elanike rahulolu küsitlus 2019.

Lasteaiad olid üldises rahulolu edetabelis neljandal kohal ning võrreldes 2017. aastaga oli nendega rahuolu ka pisut kasvanud. Üle poole vastajatest olid pigem või väga rahul (54,2%), enam kui kolmandik vastajatest (34,9%) märkisid, et nad ei puutu lasteaedadega kokku ning kümnendik olid pigem või täiesti rahulolematud. Korduvalt kommenteeriti personali kaadrivoolavust ja vähest huviringide hulka. Positiivsena toodi välja, et enam pole järjekordi ning et õpperuumid on mugavad ja lapsekesksed.

Joonis 4. Rahulolu Kuusalu valla lasteaedadega 2019. aastal. Allikas: Kuusalu valla elanike rahulolu küsitlus 2019.

Ülevaade noorte hinnangutest ja riiklikust haridusasutuste küsitlusest on esitatud lisa 1.2.

Minuomavalitsus.ee andmetel oli alushariduse teenustase skaalal nullist üheksani Kuusalu vallas sarnane Eesti keskmisega, 2020.aastal "5" ja 2021.aastal "4". Üldhariduse teenustase oli Kuusalu aastatel 2018-2021 stabiilselt "5" ja seega Eesti keskmisest tasemest kõrgem. Eesti mediaantase üldhariduses oli 2020.aastani "4" ja 2021.aastal "3".

Kõik Kuusalu haridusvaldkonna mõõdikud olid 2021.aastal vähemalt baastasemel², mitmed ka edasijõudnud ning mõned eeskujulikud. Baastaseme ehk madalaima tasemega mõõdikud olid Kuusalu haridusvaldkonnas järgnevad: alushariduse valdkonna käsitlus arengukavas, lasteaedade seisund, lasteaiakohtade kättesaadavus, laste rahulolu vanemate hinnangul ja vanema hinnang lapse lasteaias erivajadustega tegelemise võimekusele. Üldhariduse valdkonnas olid baastasemel üldhariduse õpetajate kvalifikatsioonile vastamine, alla 39aastaste õpetajate osakaal, koolist väljalangemine 7.-9.klassis ja koolikiusamine.³

1.4 Haridusvaldkonna rahastamine

Hariduskulud on Kuusalu valla 2022. aasta eelarves planeeritud koos lisaelarvetega kokku 8 594 360 eurot ehk ligi 70% kõigist valla tegevuskuludest.⁴

2020. aastal olid hariduskulud Kuusalu valla eelarves 7 074 331 eurot, millest huviharidusele ja -tegevusele kulus 668 000 eurot. Vallas õppis 1176 alus- ja üldhariduses õppijat. Seega eraldati valla eelarvest 5548 eurot õppija kohta. Võrdluseks – haridussilm.ee andmetel oli 2020. aastal Eestis keskmine kulu õppija kohta üldhariduses 4683 eurot ja alushariduses 5590 eurot.⁵

1.5 Tuleviku teenusvajadus

Rahvastikuregistri andmetel oli Kuusalu vallas 2022. aasta 1. jaanuari seisuga 6562 elanikku. Suurimad keskused on Kuusalu alevik (1076 elanikku), Kiiu alevik (725) ja Kolga alevik (423).

Suurema osa rahvastikust moodustasid tööealised elanikud (57%). 7- kuni 18-aastaseid oli vallas 16%.

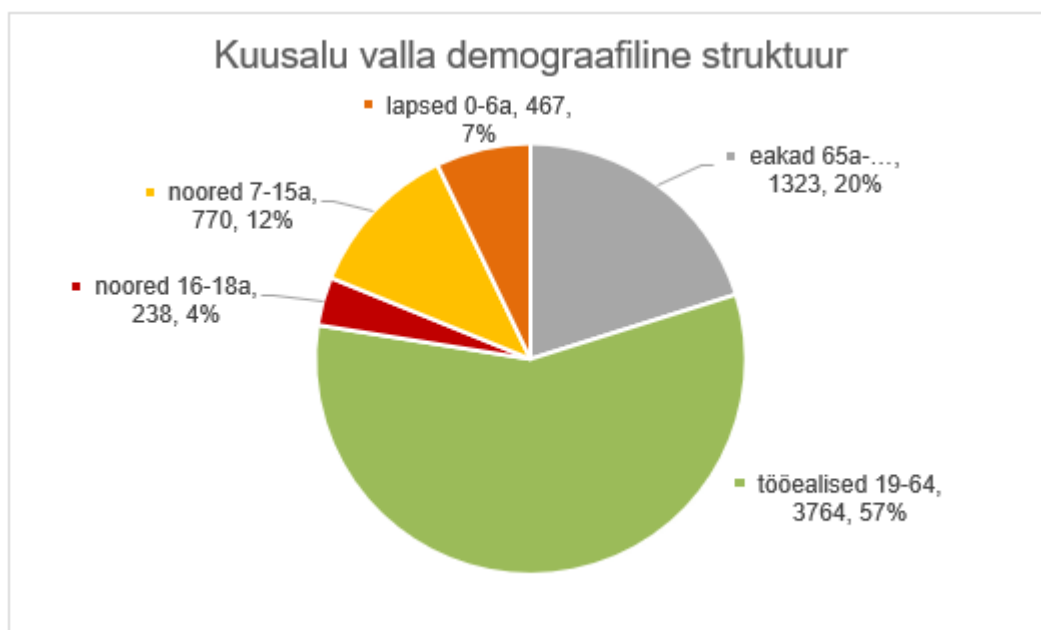
---

² Igal hindamiskriteeriumil võib olla kuni kolm mõõdikut: baas-, edasijõudnu ja eeskujuliku taseme mõõdik. Baastaseme mõõdikud hindavad seadustest tulenevate ülesannete täitmist ning tegevusi, mis on elanikele teenuse pakkumiseks elementaarsed. Edasijõudnu taseme mõõdikud näitavad, mida oodatakse ühelt edukalt toimivalt omavalitsuselt ning eeskujuliku taseme mõõdikud hindavad uuenduslike lahenduste ning täiendavate võimekuste ja võimaluste kasutamist elanikkonna hüvede suurendamiseks. Andmeid kogutakse registritest, asutustest ning elanike rahulolu uuringutest.

³ <https://minuomavalitsus.ee/> (viimati külastatud 11.2.2023)

⁴ <https://www.kuusalu.ee/documents/7610279/0/%281.1%29%20Kuusalu+valla+2022.+aasta+eelarve+kinnitamine.+II+lugemine.Seletuskiri.pdf/6fd9fcc-2587-4de1-af14-68386801f25a> (viimati külastatud 21.06.2022)

⁵ <https://www.kuusalu.ee/documents/7610268/0/Kuusalu+valla+2020+eelarve+t%C3%A4itmise+l%C3%BChi%C3%BClevaade.pdf/26172a11-65dc-469d-82d0-4ca654df0aa7> (viimati külastatud 21.06.2022)

Joonis 5. Kuusalu valla rahvastik 2022. aasta 1. jaanuari seisuga. Allikas: Rahvastikuregister

Uuring “Kuusalu valla rahvastiku areng ja prognoos aastani 2040” näeb ette, et õppijate arv vallas tõenäoliselt pigem väheneb. 0- kuni 14-aastaste elanike arv jääb optimistliku stsenaariumi korral 2040. aastani püsima 2019. aasta tasemel. Ülejäänud kolme stsenaariumi korral 0- kuni 14-aastaste elanike arv 2040. aastaks väheneb – stabiilse stsenaariumi korral 10-12%, baasstsenaariumi ja tõenäolise stsenaariumi korral kuni 30%. Seejuures on oluline märkida, et tööealiste elanike osakaalu vähenemist ja pensioniealiste elanike osakaalu suurenemist 2040. aastaks näevad ette kõik stsenaariumid.⁶

Ehkki sündimus on viimastel aastatel langenud, on Kuusalu vald koht, kuhu noored pered elama kolivad. Viimastel aastatel on lisandunud varasemast rohkem alushariduses õppijaid.

Vallavalitsuse hinnangul on rahvastik ja seega ka õppijate arv tõenäoliselt pigem kasvamas. See seab ühtlasi suuremad ootused koolitranspordi sujuvale korraldusele (eriti seoses õppijatega, kes elavad keskusest kaugemal asuvates küldes) ning eeldab lasteaiakohtade piisavat olemasolu.

⁶

https://www.kuusalu.ee/documents/7610279/0/Kuusalu_rahvastikuprognosis+2019_Final.pdf/06c04672-8e59-4158-9cd8-8dfb40dc8ef3 (viimati külastatud 12.5.2022)

2. Hinnangud haridusvaldkonna olukorrale

Järgnevalt on esitatud lühikokkuvõtte haridusvaldkonna tugevuste-nõrkuste-võimaluste-ohutude analüüsist ehk SWOT-analüüsist. Üksikasjalikuma SWOT-analüüsi leiab käesoleva dokumendi lisast. Oluline on märkida, et SWOTi metoodikast tulenevalt on iga lahtri sisu eraldiseisev.

Tabel 1. Valdkonna SWOT-analüüsi lühikokkuvõtte

Olulisemad tugevused	<ul style="list-style-type: none"> • Õppijad saavad vallas läbida haridustee alusharidusest gümnaasiumi lõpuni • Koolid ja lasteaiad paiknevad valla erinevates piirkondades • Haridusasutused on eriilmelised ja samas mitmete sarnaste tugevustega (nt professionaalne personal ning digitaristu olemasolu) • Hea õppe- ja kasvatustöö tase haridusasutustes • Tugevad traditsioonid (nt traditsioonilised sündmused, nii vallaülelised kui haridusasutuste omad) • Alushariduses õppijate arvu kasv viimastel aastatel • Peale põhikooli lõppu edasi õppijate kõrge määr
Olulisemad nõrkused	<ul style="list-style-type: none"> • Õpetajaskonna vananemine (sh Eesti keskmisest kiirem) • Raskused kvalifikatsiooniga õpetajate leidmisel • Tugispetsialistide puudus • Haridusasutustel pole piisavalt ressursse personali vajalikul määral koolitamiseks ja motiveerimiseks • Osa haridusasutuste füüsilisest keskkonnast on täielikult amortiseerunud, sh madala energiatõhususega, õppetööks sobimatud ruumid • Kooli- ja ühistranspordiga varustatus on piirkonniti erinev, mistõttu pole kõigil võimalik huviharidusest osa saada

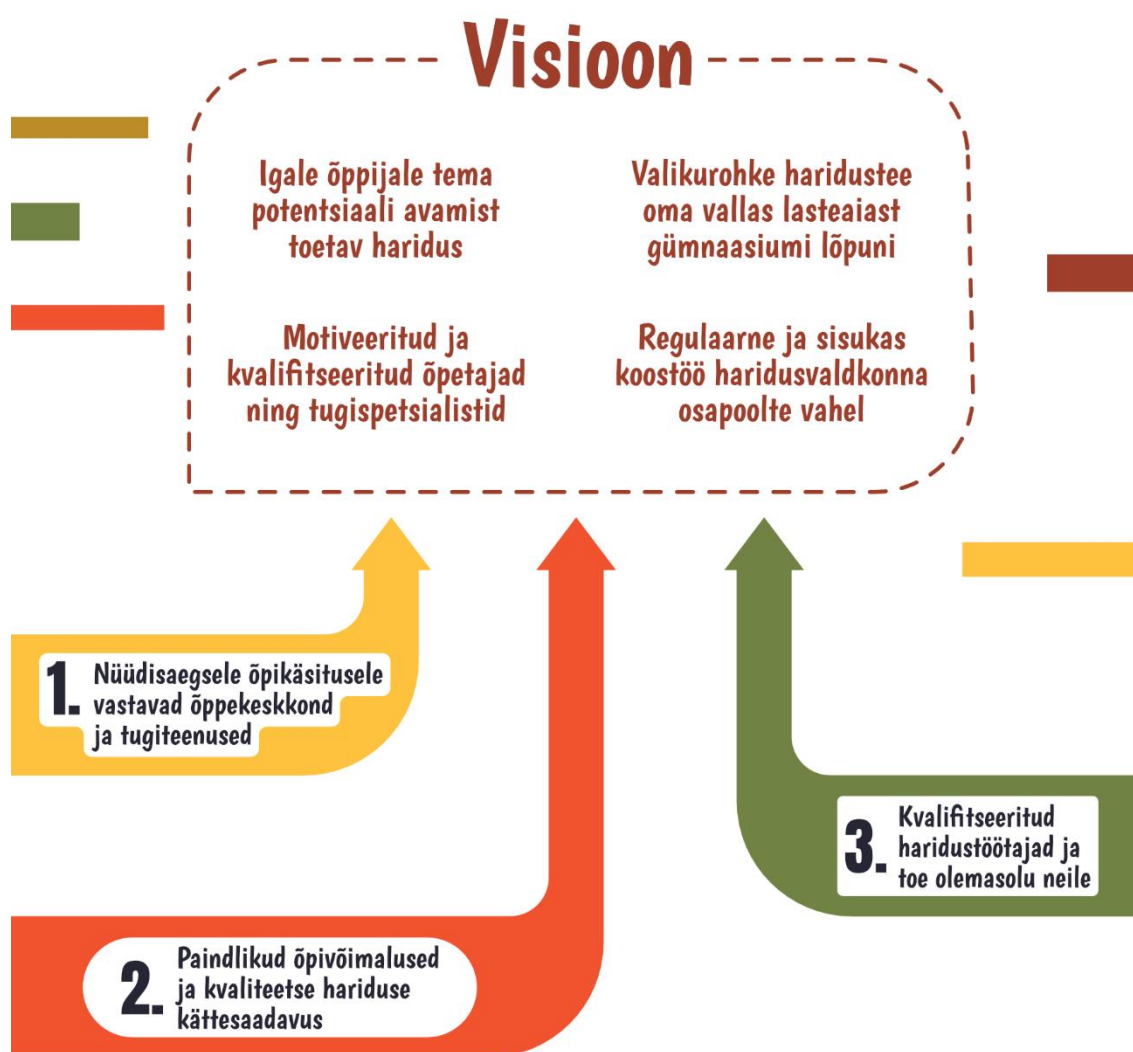
<p>Olulisemad võimalused</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Valla ühtne haridusvaldkonna ja -asutuste mainekujundus ning spetsialistide keskse värbamise korraldamine (nt erialastipendiumite süsteemi loomine) • Uute lasteaiarühmade avamise planeerimine lasteaiakohtade nappuse ennetamiseks • Ennetustegevuse süsteemsemaks muutmine • Olemasolevate (nt õpetajate, ruumide) ja uute (nt ühise haridustehnoloogi) ressursside jagamine haridusasutuste vahel • Õpetajatele enamate enesearenguvõimaluste pakkumine (nt Erasmus+ projektid, supervisioon, lasteaedade õpetajate süsteemsem täiendkoolitus nt eripedagoogika teemal) • Õpirände ja -vahetustegevuste suurendamine ning sõpruskoolide ja -omavalitsustega koostöö taastamine
<p>Olulisemad ohud</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tööjõupuuduse süvenemine – puudu jääb nii õpetajaid kui teisi haridusvaldkonnaga seotud spetsialiste (nt tugispetsialiste); haridusasutused konkureerivad omavahel raha ja inimeste pärast • Lasteaiakohtade puuduse kujunemine • Õppijad lähevad (gümnaasiumiastmes) mujale õppima • HEV-õppijate arv suureneb jätkuvalt, kuid kaasava hariduse rakendamine ei osutu jätkusuutlikuks • Eelarve piiratus (sh inflatsiooni tõttu) ei võimalda arenguplaane ellu viia • Haridusvaldkonnas ei kujune välja piisavat suutlikkust, et tulla toime erineva kultuuritaustaga õppijate kaasamisega

3. Arengueesmärgid ja tegevuskava

Allolev pilt kujutab ülevaatlikult Kuusalu valla haridusvaldkonna visiooni aastaks 2027 ja selle saavutamist toetavaid strateegilisi eesmärke.

Kuusalu valla haridusvaldkonna arengukava

Järgnevalt on esitatud visiooni, strateegiliste eesmärkide ja mõõdikute täisversioon.

Valdkonna visioon

Igal Kuusalu vallas õppijal on tema potentsiaali avamist toetava ja valikurohke hariduse omandamise võimalus lasteaiast gümnaasiumi lõpuni. Haridusvaldkonna osapooled on motiveeritud ja kvalifitseeritud ning teevad omavahel koostööd.

Strateegilised eesmärgid

1. Nüüdisaegsele õpikäsitusele vastava õpikeskkonna ja tugiteenuste tagamine hariduse kättesaadavuse võimaldamiseks kõigile sihtrühmadele.
2. Paindlike õpivõimaluste, kvaliteetse hariduse kättesaadavuse ja toetatud õppe tagamine, sh pedagoogiliste uuenduste ja digitaalsete arengute toetamine.
3. Kvalifitseeritud haridustöötajate olemasolu tagamine ja nende toetamine.

Peamised mõõdikud

Arengukava peamised mõõdikud on esitatud allolevas tabelis.

Tabel 2. Arengukava peamised mõõdikud

Indikaator	Algtase 2021/22	Sihttase 2026/27
Kutse- või üldhariduses õpingute jätkajate osakaal põhikooli lõpetajate üldarvust	97,3%	98%
Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaal	85%	92%
Hariduse tugikeskuse spetsialistide ametikohtade täidetud	Vähemalt poole koormuse ulatuses spetsialiste puudu neljal ametikohal	Kõik ametikohad on kogu koormuse ulatuses täidetud

Vastavalt riiklikele suundadele tagab Kuusalu vald valikurohked ja kvaliteetsed õpivõimalused, ligipääsu haridusele, kvaliteetsed õppetingimused ja optimaalse õppeasutuste võrgu, et luua kõigile õppijatele võrdsed võimalused.

Järgnevalt on esitatud haridusvaldkonna tegevuskava koos eelarve katteallikatega.

Tabel 3. Tegevuskava ja eelarve kätteallikad

Eesmärgid ja tegevused	Teostamise tähtaeg	Vastutaja	Ressursid (2023 eelarves ja/või eelarve strateegias)
1. Nüüdisaegsele õpikäsitusele vastava õpikeskkonna ja tugiteenuste tagamine hariduse kättesaadavuse võimaldamiseks kõigile sihtrühmadele.			
HEV-õppijate õppimisvõimaluste analüüs ja koolidevaheline koostöö lahenduste leidmiseks	2023	Vallavalitsus	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Lasteaia sõimekohtade arvu suurendamine vallas, sh lapsehoiuteenuse arendamine ja/või pakkumise toetamine	2024	Vallavalitsus	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Vaimselt ja füüsiliselt turvalise ning arendava õpikeskkonna kaasajastamine, mis toetab kõiki õppeprotsessis osalejaid, sh kaasavat haridust toetava keskkonna kaasajastamine	2027	Vallavalitsus	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Haridusasutuste haldustegevuste optimeerimine (N haldusvaldkonna personali tegevuste analüüs ja vajadusel optimeerimine, ühiste hangete algatamine)	2024	Vallavalitsus	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Valdkonna riskijuhtimise kava väljatöötamine koostöös haridusasutustega	2024	Vallavalitsus	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Õpilaste tunnustussüsteemi muutmine	2023	Vallavalitsus	Valla eelarve
Kõigi haridusasutuste (sh alus-, üld- ja huvihariduse ning noorsootöö pakkujate) renoveerimis- ja inventarivajaduste terviklik kaardistamine, investeringute planeerimine ja võimalusel teostamine	2023	Vallavalitsus	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Kuusalu Keskkooli hoonestuse projekteerimine	2023	Vallavalitsus	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed (500 000)
Kuusalu Keskkooli hoonekompleksi uue hoone rajamine või ühe hoonetiiva rekonstrueerimine	2026	Vallavalitsus	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed (3 500 000)
Haridusasutuste ligipääsetavuse tagamine erivajadustega inimestele	2027	Vallavalitsus	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed

Taastuenergia lahenduste kasutuselevõtmine haridusasutustes	2027	Vallavalitsus	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Mängualade uuendamine ja noortealade loomine ning laiendamine, sh õuesõppe võimaluste suurendamiseks	2027	Vallavalitsus	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Hariduse infosüsteemide ja -teenuste juurutamine (sh Arno)	2025	Vallavalitsus	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed (3500)
Haridusasutuste digitaristu arendamine	2026	Vallavalitsus, haridusasutused	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Kooli- ja ühistranspordi teenuse andmepõhine kohandamine	2025	Vallavalitsus	Valla eelarve
2. Paindlike õpivõimaluste, kvaliteetse hariduse kättesaadavuse ja toetatud õppe tagamine, sh pedagoogiliste uuenduste ja digitaalsete arengute toetamine.			
Gümnaasiumi õppesuundade kommunikatsiooni tõhustamine	2024	Vallavalitsus, Kuusalu Keskkool	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Õppekorralduse paindlikumaks muutmine (sh klasside- ja koolideülevalt, formaal- ja mitteformaalõpet lõimides)	2024	Vallavalitsus, Kuusalu valla haridusasutused	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Kvaliteetseks hübriidõppeks tarviliku füüsilise taristu olukorra ja vajaduste kaardistamine	2024	Vallavalitsus, Kuusalu valla haridusasutused	Valla eelarve
Ettevõtlus- ja karjääriõppe asutustevahelise koordineerimise tõhustamine	2024	Vallavalitsus, Kuusalu valla haridusasutused, Kuusalu Ettevõtjate Liit	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Sõprusvaldadega haridusalase koostöö taastamine	2025	Vallavalitsus, Kuusalu valla haridusasutused	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Hariduse tugiteenuste kättesaadavuse suurendamine (N töötajate värbamine)	2024	Vallavalitsus, Kuusalu Hariduse Tugikeskus	Valla eelarve
Mentorsüsteemi arendamine HEV-õppijate ja nende vanemate toetamiseks	2023	Vallavalitsus, Kuusalu valla haridusasutused	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed

Suurema võimekuse kujundamine eesti keelest erineva emakeelega õppijate hariduses osalemise toetamiseks	2025	Vallavalitsus, Kuusalu valla haridusasutused	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
3. Kvalifitseeritud haridustöötajate olemasolu tagamine ja nende toetamine.			
Haridusasutuste mainekujunduse ja värbamisprogrammi väljatöötamine	2024	Vallavalitsus	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Õpetajate ja tugispetsialistide motivatsioonipaketi loomine	2024	Vallavalitsus	Valla eelarve
Õpetajatele ja tugispetsialistidele elamispiindade üürimise võimaluse loomine	2027	Vallavalitsus	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Õpetajate ja tugispetsialistide koostöö tõhustamine haridusasutuse sees ja vahel ning mobiilsust eri tüüpi haridusasutustesse nii Eestis kui välismaal; õpetajate lühiajalise stažeerimise soodustamine era-, avaliku või kolmanda sektori organisatsioonides	2025	Vallavalitsus, Kuusalu valla haridusasutused	Potentsiaalsed toetusmeetmed
Ühtse tugisüsteemi laiendamine alustavatele kui ka ametis olevatele õpetajatele ja tugispetsialistidele	2024	Vallavalitsus, Kuusalu valla haridusasutused	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed
Õpetaja kompetentsimudelil lähtuva enesehindamise regulaarne läbiviimine ja sellest lähtuvalt õpetaja arengu planeerimine	2024	Vallavalitsus, Kuusalu valla haridusasutused	Valla eelarve
Õppeasutuse juhtide värbamisel, professionaalse arengu toetamisel ja töö tagasisidestamisel tuginemine õppeasutuse juhi kompetentsimudelile	2024	Vallavalitsus	Valla eelarve, potentsiaalsed toetusmeetmed

Järgnevalt on esitatud ka hinnangud peamiste investeeringuvajaduste mahule valdkonna asutuste lõikes.

Tabel 4. Haridusasutuste investeeringuvajadused koos eeldatava maksumusega (asutuste juhtide hinnangul 2023. aasta jaanuari seisuga).⁷

Asutus	Investeeringuvajadus	Eeldatav maksumus (eurot)
Kiiu Kiigepõnni Lasteaed	Lasteaia õueala valgustuse parendamine (sh õuepaviljoni valgustus)	8 500

⁷ Huviharidus- ja noorsootööasutuste investeeringuvajaduste hinnangud on esitatud dokumendis „Kuusalu valla noorsootöö arengukava 2023-2027“.

Kiiu Kiigepõnni Lasteaed	Õueala mänguatraksioonide remont ja täiustamine (sh ronimisvõrgu väljavahetamine, uued pingid)	12 000
Kiiu Kiigepõnni Lasteaed	Madalseiklusraja rajamine lasteaia lähiümbrusse	16 000
Kiiu Kiigepõnni Lasteaed	Katuse remont	6 500
Kiiu Kiigepõnni Lasteaed	Saali remont (valgustus 8000, helisüsteemid 2500, kardinad ja siinid 2000)	12 500
Kiiu Kiigepõnni Lasteaed	Köögi hooldusremont	5 000
Kiiu Kiigepõnni Lasteaed	Jahutuskapp kööki	7 000
Kiiu Kiigepõnni Lasteaed	Rühmade garderoobides remont, laste kappide väljavahetamine lapsesõbralikumaks	25 000
Kolga Lasteaed	Lasteaia valgustuse vahetamine (laevalgustus LED-ideks), elektrikilp	60 000
Kolga Lasteaed	Välisfassaadi hooldus	30 000
Kolga Lasteaed	Lasteaia aia uuendamine	15 000
Kolga Lasteaed	Lasteaia parkla laiendamine, korrastamine	20 000
Kolga Lasteaed	Valla kriisiplaani raames lasteaia varustamine avariigeneraatoriga	25 000
Kolga Lasteaed	Koridori põranda uuendamine, sh torustik põranda all ja vanade radiaatorite vahetus	25 000
Kolga Lasteaed	Personali ruumide remontimine: puhkeruum, kabinetid (4), pesuladu	15 000
Kolga Lasteaed	Uus tööstuslik nõudepesumasin + ajam kööki	5 000
Kuusalu Lasteaed Jussike	Hoone fassaadi kohtparandustööd	20 000
Kuusalu Lasteaed Jussike	Lasteaia parkla laiendamine Kordejaani platsi arvelt	40 000
Kuusalu Lasteaed Jussike	Valla kriisiplaani raames lasteaia varustamine avariigeneraatoriga	30 000
Kolga Kool	Koolimaja välistreppide renoveerimine, invasissepääs	50 000
Kolga Kool	Majaümbruse pinkide taastamine ja õuesõppevõimaluste avardamine	4 000
Kolga Kool	Vundamendi toetamine, soojustamine, uued pandused (vajab ekspertiisi)	400 000
Kolga Kool	Ventilatsioonisüsteem kogu koolile	700 000
Kolga Kool	Küttesüsteemi remont (radiaatorite ja torustiku väljavahetamine)	200 000
Kolga Kool	Loodusainete klassi renoveerimine, mööbel	10 000
Kolga Kool	Õpetajate toa remont ja sisustuse kaasajastamine (kööginurk, töö- ja puhkeala)	10 000
Kolga Kool	Remontimata klassiruumide ja juhtkonna ruumide sanitaarremont (3 klassiruumi ja 3 kabinetti)	10 000
Kolga Kool	Võimla taguse koridori remont ja trepialuse kinniehitamine, akende vahetus, evakuatsiooniukse vahetus	16 000
Kolga Kool	Kilbiruumi ümberehitamine avariigeneraatori jaoks (uued aknad, tuletõkkesein ja -uks)	30 000
Kolga Kool	Majaümbruse valgustuse projekteerimine ja väljavahetamine. Kooliümbruse teede renoveerimine, parkla	50 000
Kolga Kool	Vanade uste ja akende vahetamine (keldriuks, ühe klassi väike aken, võimla riistaruumi aken)	5 000

Kolga Kool	Koolimaja fassaadi remont ja soojustamine, vihmaveesüsteemide osaline remont	1 000 000
Kuusalu Keskkool	Kogu ülejäänud koolimaja renoveerimine	10 000 000
Kuusalu Keskkool	Õuesõppevõimaluste parendamine (õuesõppeklassi ehitus)	30 000
Kuusalu Keskkool	Mänguväljaku ehitus männikusse	60 000
Kuusalu Keskkool	Liikuma Kutsuva Kooli võimaluste parendamine välitingimustes	30 000
Kuusalu Keskkool	Pumptracki ehitus	100 000
Kuusalu Keskkool	Jalgpalli harjutusväljaku ehitus (kunstmuru)	400 000
Kuusalu Keskkool	Staadionihoone ja tribüünide renoveerimine	500 000
Kuusalu Keskkool	Sportikeskuse parkla laiendus	10 000
Kuusalu Keskkool	Staadioni tartaani vahetus	200 000
Vihaseo Lasteaed-Algkool	Lasteaiarühma lae ja seinte värvimine	4 500
Vihaseo Lasteaed-Algkool	Koolimaja koridori ja garderoobi lagede ja seinte värvimine	5 500
Vihaseo Lasteaed-Algkool	Duširuumide sooja veesüsteemi renoveerimine	3 600
Vihaseo Lasteaed-Algkool	Ventilatsioonisüsteemi II etapi väljaehitamine	85 000
Vihaseo Lasteaed-Algkool	Küttesüsteemi radiaatorite väljavahetamine	36 000

Riskid ja nende maandamine

Arengukava koostamise seisuga on peamised võimalikud riskid arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamisel:

- õpetajate ja tugispetsialistide puuduse süvenemine;
- haridusliku erivajadusega õppijate arvu kasv;
- majanduslanguse süvenemine;
- ressursside ebapiisavus sõjapõgenike vastu võtmiseks ja kogukonda lõimimiseks;
- laiemal julgeolekukriisi kujunemine;
- pandeemia kordumine.

Enamuse nende riskide esinemine pole omavalitsuse kontrolli all. Küll on arengukavasse planeeritud mitmeid tegevusi, mis maandavad haridusvaldkonnaga otseselt seotud riske seoses õpetajate ja tugispetsialistide puuduse ning haridusliku erivajadusega õppijate arvuga. Süsteemselt on riskide maandamine seotud arengukavade iga-aastase seirega.

Lisad

Lisa 1. Haridusvaldkonna taustaandmed

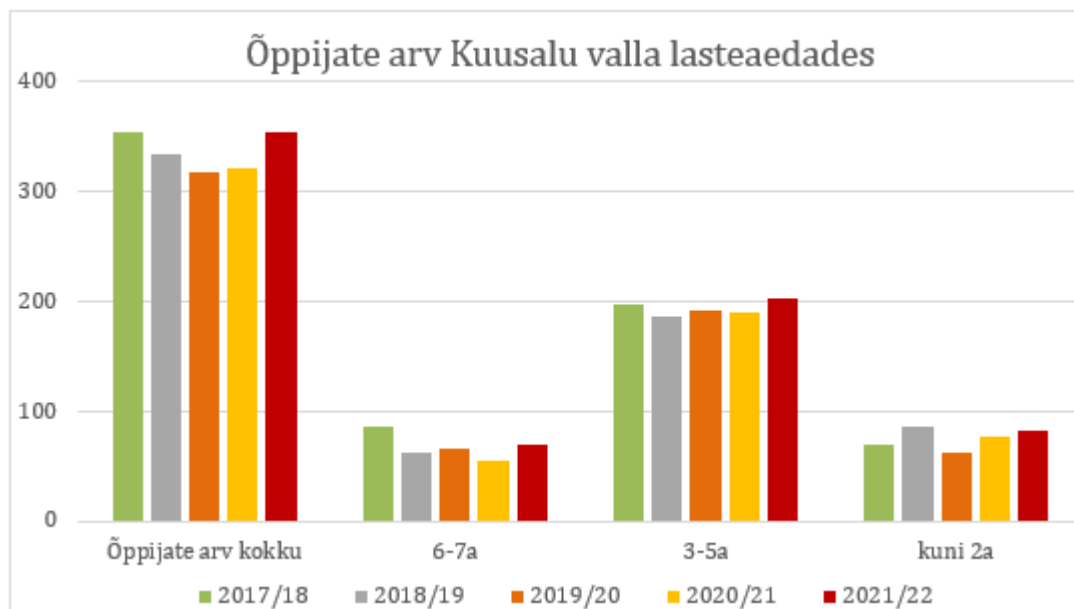
Lisa 1.1. Alusharidus

Alusharidust pakub Kuusalu vallas 4 asutust – Kuusalu Lasteaed Jussike, Kiiu Kiigepõnni Lasteaed, Kolga Lasteaed ja Vihasoo Lasteaed-Algkool. Laste ja rühmade arvud on ära toodud allolevas tabelis.

Tabel 4. Rühmade ja õppijate arvud Kuusalu valla lasteaedades⁸

Asutus	Õppijate arv 10.11.2022	Aiarühmade arv (sh liitrühmad)	Sõimerühmade arv	Sobitusrühmade arv
Kuusalu Lasteaed Jussike	156	7	2	0
Kiiu Kiigepõnni Lasteaed	110	4	1	1
Kolga Lasteaed	76	3	1	1
Vihasoo lasteaed	18	1	0	0

2022. aasta 1. septembri seisuga oli lasteaiakoha võimalus loodud kõigile õppijatele. Õppijate arv 2017/18 ja 2021/22 õppeaastal oli haridussilm.ee andmetel sama, kuid vahepealsetel aastatel veidi vähenes.

Joonis 6. Õppijad koolieelsetes haridusasutustes 2017-2022 haridussilm.ee andmetel.

⁸ EHISE andmed 2022. aasta 10. novembri seisuga

Viimaste aastate kasv on tulnud pigem kuni 2-aastaste arvelt, seega on tõenäoline, et õppijate arv suureneb ka lähiaastatel.

Lisa 1.2. Üldharidus

Kuusalu vallas tegutseb 3 üldhariduskooli. Andmed õppijate ja õpetajate ning kasutuses oleva netopinna kohta on esitatud allolevas tabelis.

Tabel 5. Kuusalu üldhariduskoolid 2022. aasta 1. septembri seisuga⁹

Haridusasutus	Õppijate arv	Õpetajate/ täistööajale taandatud ametikohtade arv	Õpetajate kvalifikatsiooni vastavus nõuetele	Kasutuses olev netopind (m ²)
Kolga Kool	153	20/15	88,9%	2676 (sh sporditaristu 338)
Kuusalu Keskool	674 (sh 557 põhikoolis, 117 gümnaasiumis)	53/52,44	põhikool 84,6%, gümnaasium 77,4%	8561 (sh sporditaristu 3449)
Vihasso Lasteaed- Algkool	24 (lisaks 18 lasteaias)	10/6	100%	700 (sh sporditaristu 158)

Netopind

Üldharidusasutuste kasutuses olev suletud netopind oli 2022/2023 õppeaastal kokku 11 937 m², millest sporditaristu moodustas 3945 m².

Keskmiselt on Eesti haridusasutustes lasteaias õppija kohta 15 m² ja koolis õppija kohta 18 m² pinda. Varasemalt nägid kooli tervisekaitsenõuded ette minimaalset üldpindala 12 m² õppija kohta.¹⁰ Hetkel kehtivates tervisekaitsenõuetes koolidele ei ole üldpindala eraldi välja toodud ja määratud on ainult õpperuumi pindala (vähemalt 2,0 m² põhikoolis õppija kohta).¹¹

Kuusalu valla üldhariduskoolidest on Eesti keskmisest oluliselt vähem netopinda Kuusalu Keskoolis – nimelt 12,70 m² õpilase kohta (keskmine 18 m²). Oluline on seejuures tähele panna, et tervelt 40% sellest moodustab sporditaristu. Kolga Koolis on netopinda 17,49 m² õppija kohta ning Vihasso Lastead-Algkoolis 16,7 m².

Õpetajate arv ja kvalifikatsioon

⁹ EHISe andmetel

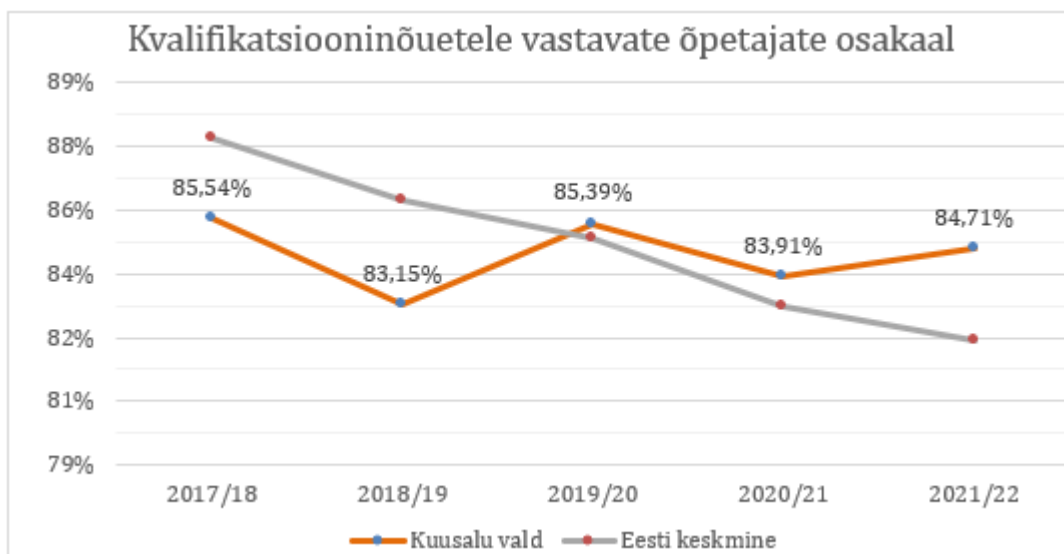
¹⁰ <https://www.riigiteataja.ee/akt/83053> (viimati külastatud 20.06.2022)

¹¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/128082013010> (viimati külastatud 20.06.2022)

Haridussilm.ee andmetel oli Kuusalu vallas 2021/22 õppeaastal 40 alushariduse ja 84 üldhariduse õpetajat ehk kokku 123 õpetajat. Õpetajate arv ei ole viimastel aastatel oluliselt muutunud.

Kolga Koolis oli 2021/2022 õppeaastal 10,61 õppijat õpetaja kohta ning Vihasoo Lasteaed-Algkoolis vaid 4,7 õppijat õpetaja kohta. Vihasoo puhul on oluliseks mõjuteguriks üks-ühele ja väikeklassides toimuv õpe. Eesti põhikoolides keskmiselt oli õppijaid õpetaja kohta rohkem – nimelt 11,3. Seevastu Kuusalu Keskkoolis oli õppijaid õpetaja kohta Eesti keskmisest enam – põhikoolis 13,67 ja gümnaasiumis 14,67 (Eesti gümnaasiumide keskmine oli 13,41).

Kuusalu üldhariduskoolide õpetajate kvalifikatsiooninõuetele vastamine on viimastel aastatel olnud Eesti keskmisest veidi kõrgem.

Joonis 7. Kuusalu valla õpetajate kvalifikatsiooni vastavus nõuetele võrdluses Eesti keskmisega haridussilm.ee andmetel.

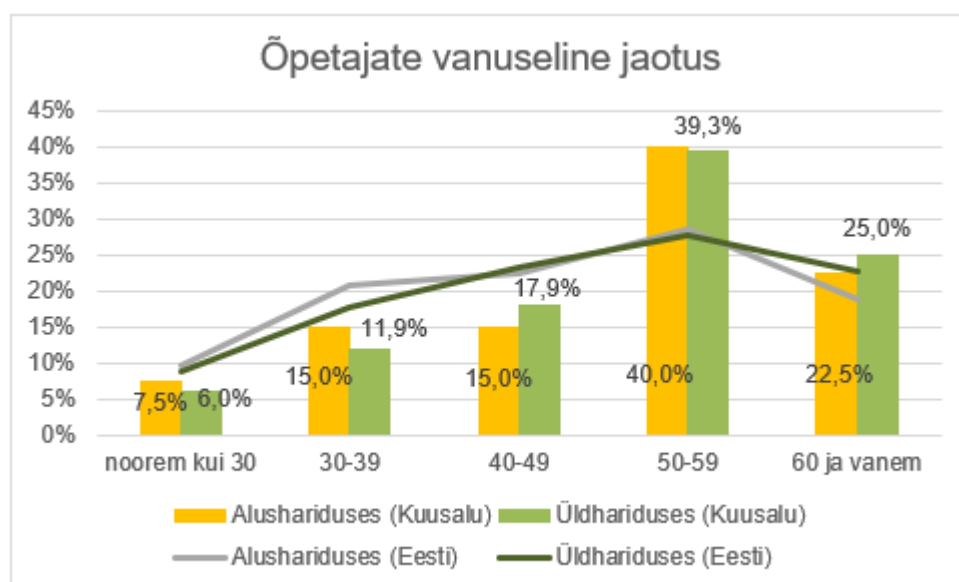
Põhikooliõpetajate kvalifikatsiooni vastavus nõuetele 2020/21 õppeaastal oli Eesti keskmisest (82,45%) kõrgem kõigis valla üldharidusasutustes – Vihasoo Lasteaed-Algkoolis 100%, Kolga Koolis 88,9% ja Kuusalu Keskkoolis 84,6%. Gümnaasiumiosa õpetajate kvalifikatsiooninõuetele vastavuse määr oli aga Kuusalus Keskkoolis Eesti keskmisest (88,53%) madalam ehk 77,4%.

Lasteaedades vastavad enamik õpetajaid kvalifikatsiooninõuetele, nagu võib näha alljärgnevast tabelist.

Tabel 6. Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaal lasteaedades¹²

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/22
Kiiu Kiigepõnni Lasteaed	70%	90%	100%	90%	100%
Kolga Lasteaed	89%	89%	88%	78%	89%
Kuusalu Lasteaed Jussike	100%	100%	100%	95%	100%
Vihasso Lasteaed-Algkool	100%	100%	100%	100%	100%

Kuusalu valla õpetajate vanuseline jaotus on esitatud alloleval joonisel.

Joonis 8. Kuusalu valla õpetajate vanuseline jaotus 2021/22 õppeaastal.¹³

Kuusalu valla õpetajate vanuseline jaotus on Eesti keskmisega võrreldes ebaühtlasem. Sealjuures on Eesti keskmisega sarnasem 60-aastaste ja vanemate õpetajate osakaal, s.o 2021/22 õppeaastal alushariduses 22,5% (Eesti keskmine 18,8%) ja üldhariduses 25% (Eesti keskmine 22,6%).

Samas eristub 50- kuni 59-aastaste õpetajate osakaal, mis oli 2021/22 õppeaastal alushariduses 63% (Eesti keskmine 47,2%) ja üldhariduses 64% (Eesti keskmine 50,3%). Nii alus- kui üldhariduses on 40% valla õpetajatest vanuses 50-59 – see tähendab, et ühest kümnendist pärineb rohkem õpetajaid kui kolmest järgnevast kümnendist kokku.

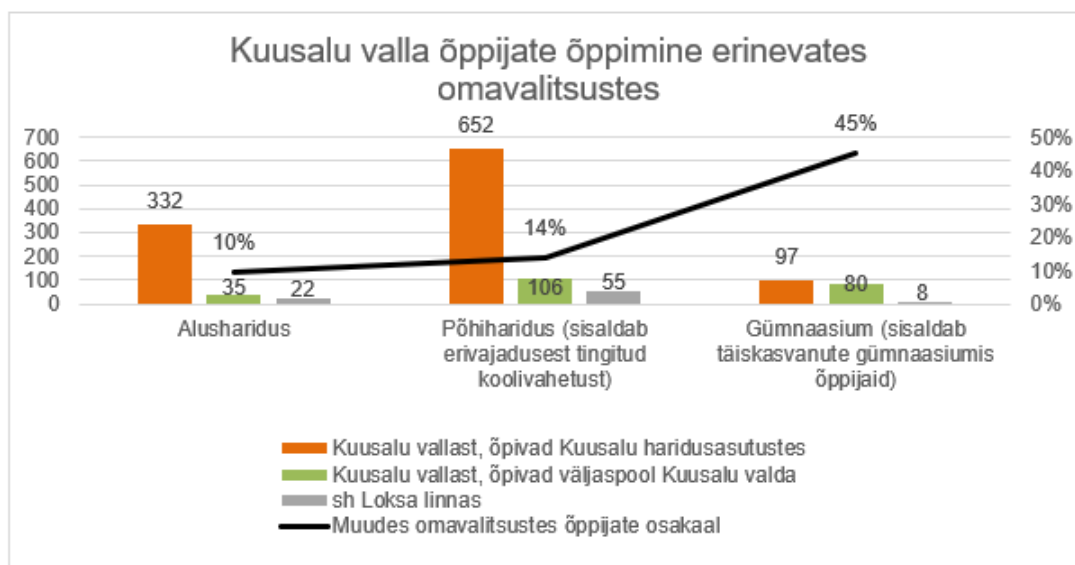
Õpetajate leidmist mõjutavad palgatingimused. Õpetajate tegelik keskmine brutopalk Kuusalu vallas oli 2022. aasta 30. aprilli seisuga 1708 eurot, mis on sarnane maakonna keskmisele (1698 eurot). Probleemiks on kooli tööle asuvatele noortele õpetajatele Kuusalu vallas elamispinna leidmine.

¹² haridussilm.ee andmed (viimati külastatud 1.11.2022)

¹³ haridussilm.ee andmed (viimati külastatud 1.11.2022)

Õppijate ränne

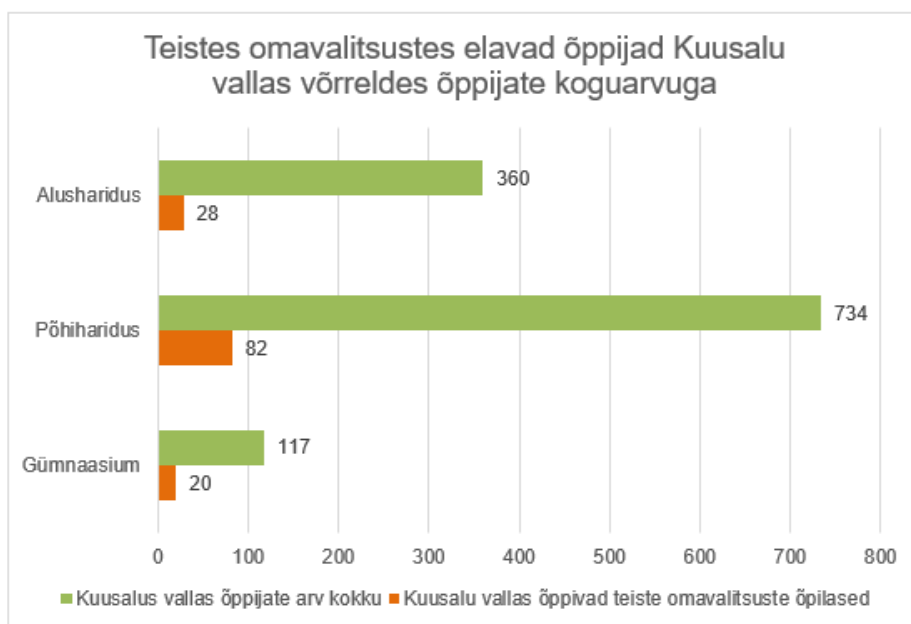
Kuusalu valla elukohajärgne kool on ka Loksa gümnaasium, mis asub valla keskel ja kus õpivad paljud vallas elavad õppijad. Lisaks on õppijaid, kes eelistavad haridustee jätkamist Tallinna koolides või muudes täiendavaid võimalusi pakkuvates koolides. Viimastel aastatel on selliseid täiendavaid tingimusi pakkuvate koolide leidmine suurenenud. Need asuvad väljaspool Kuusalu valda. Omavalitsuse ülesandeks jääb tihti ka nendesse koolidesse transpordi organiseerimine.

Joonis 9. Erinevates omavalitsustes õppivad Kuusalu valla õppijad haridussilm.ee andmetel (viimati külastatud 1. novembril 2022).¹⁴

Kuusalu valla koolides õpib ka teistes omavalitsustes elavaid õppijaid. Mõned külad Kuusalu valla lähipiirkonnas on koolivalikul eelistanud just Kuusalu valla koole. Arvestada tuleb kindlasti ka asjaoluga, et teatav hulk õppijaid elab küll Kuusalu vallas, aga ei ole elukohajärgselt Kuusalu valda registreeritud. Niisiis ei pruugi toodud protsent väljaspool valda elavate õppijate arvu siiski päris täpselt näidata.

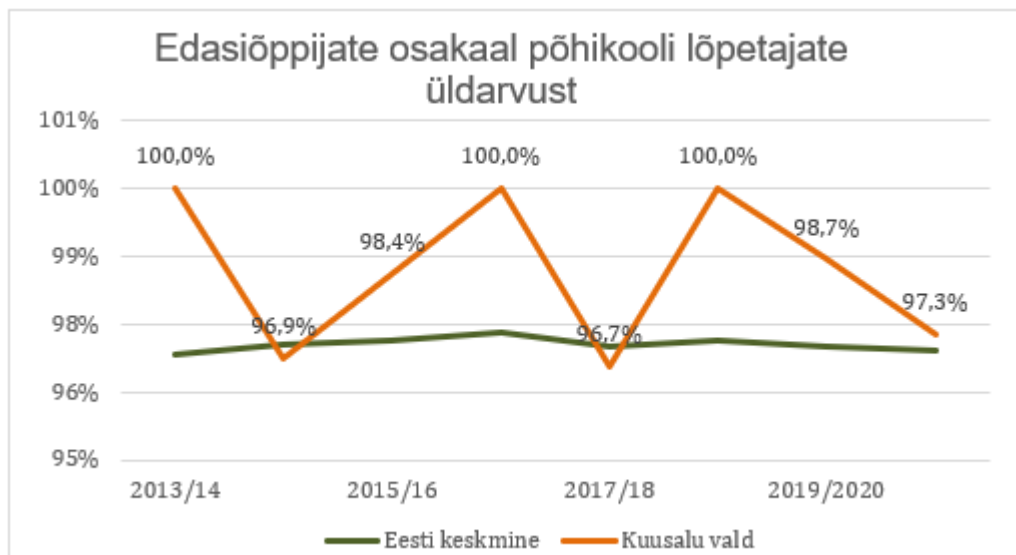
¹⁴ Kategooria „Väljaspool Kuusalu valda“ hõlmab ka alamkategooriat „Loksa linnas“.

Joonis 10. Kuusalu vallas õppivad teistest omavalitsustest pärit õppijad võrreldes õppijate koguarvuga.

Lõpetajate tase ja õpingute jätkamine

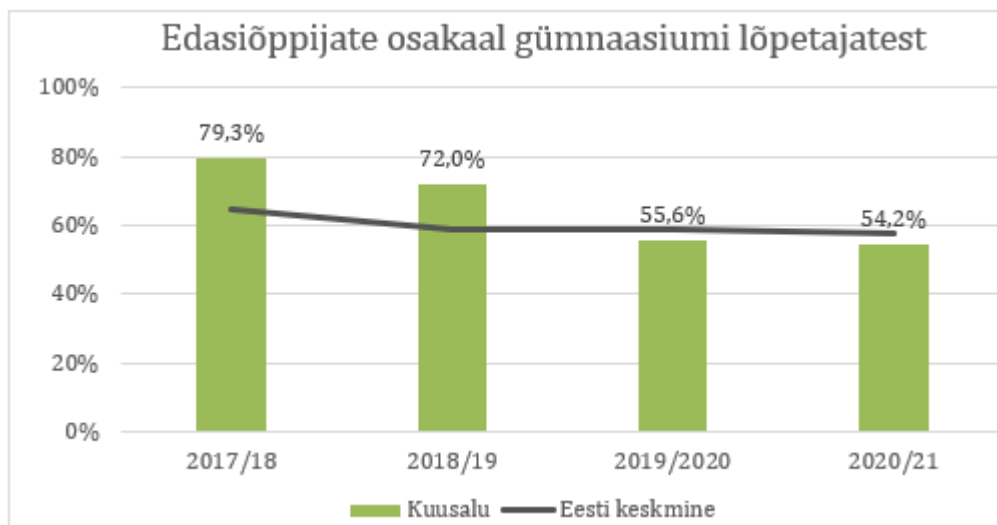
Põhikoolijärgselt jätkavad õpinguid peaaegu kõik Kuusalu valla õppijad. Haridussilm.ee andmetel on edasiõppijate määr olnud Eesti keskmisele sarnane või sellest kõrgem. 2020/21 õppeaastal jätkas õpinguid 97,3% Kuusalu põhikooli lõpetajatest (Eesti keskmine 97%), seejuures kolmveerand lõpetajatest jätkab üldhariduses ja veerand kutsehariduses.

Joonis 11. Edasiõppijate osakaal põhikooli lõpetajate üldarvust haridussilm.ee andmetel.

Keskooli lõpetanute edasiõppimise määr on varem olnud Kuusalu vallas Eesti keskmisest kõrgem. 2019/2020 õppeaastal langes edasiõppijate osakaal aga märkimisväärselt ja jäi ka Eesti keskmisest madalamaks. Valla andmetel on edasiõppimise määra oluliselt mõjutavaks teguriks noormeeste ajateenistusse asumine vahetult peale gümnaasiumi lõpetamist. Ajateenistusse asumise populaarsust toetab riigikaitse valikaine pakkumine Kuusalu Keskooli gümnaasiumiosas ja noorkotkaste

liikumisest osavõtmise võimalus. Haridusteel jätkamisega viivitamise põhjuseks on ka niinimetatud vaheaasta võtmine õppijate poolt peale gümnaasiumi lõpetamist.

Joonis 12. Edasiõppijate osakaal gümnaasiumi lõpetajatest (lõpetamisele järgneval aastal) haridussilm.ee andmetel.

2020. aastal lõpetanute eksamitulemused olid Eesti keskmistele sarnased, ehkki varasemalt on nii eesti keele kui ka (laia) matemaatika lõpueksami tulemused olnud Kuusalu Keskkoolis Eesti keskmistest kõrgemad. Tõenäoliselt oli langus seotud 2020. aasta kevadel puhkenud tervisekriisiga.

Huviharidus

Omavalitsuse territooriumil tegutseb **Hugo Lepnurme Kuusalu Kunstide Kool**, mis pakub võimalust osaleda muusika- ja kunstitundides. Kunstide kooli **tunnid toimuvad ka Kolga Koolis**, kus tegutseb huvikooli väike filiaal. Valla andmetel oli Kuusalu kunstide koolis 2022. aasta 1. jaanuari seisuga 169 õppijat ja 22 õpetajat. Muusikaerialadel õppis 124 ja kunstiosakonnas 45 õppijat. Õppijate arv on olnud pikalt stabiilne. Laienemist takistab õpetajate ja ruumi puudus.

Lisa 1.3. Rahulolu-uuringud

Noorte hinnangud

Noortevolikogu viis 2021. aasta novembris läbi rahuloluküsitluse kohalike noorte seas. 13- kuni 19-aastastelt noortelt (62 vastajat) uuriti ka rahulolu õppimistingimustega. Enamik õppijaid (79,1%) olid rahul õppekorraldusega (tunnid, tundide ajad, klassiruumid jms) ning leidsid, et koolimaja on puhas (85,5%). Ettepanekutena toodi välja, et tunnid võiksid olla pikemad kui 45 minutit, koolides võiks olla erinevaid keeleõppe valikuid ning gümnaasiumiosas rohkem õppesuundi. Enamik õppijaid olid teadlikud koolis pakutavate tugiteenuste ja nendega seotud isikute olemasolust. Samas ei teadnud ligi pooled, mida antud teenused endast päriselt kujutavad. Enamik ei olnud teenuseid kasutanud.

Riiklik haridusasutuste küsitlus

Haridus- ja Noorteamet viib iga-aastaselt koolides läbi riiklikke rahuloluküsitlusi.

Küsimustikule vastavad 4., 8. ja 11. klassis õppijad ning põhikooliastmes õppijate vanemad ja õpetajad. Küsimustik puudutab nii väga konkreetseid teemasid (nt rahulolu koolisööklaga) kui ka keeruliselt mõõdetavaid aspekte (nt õppijate ühe põhivajaduse ehk autonoomia rahuldatust mõõdetakse kahe väitega – „Tunnen, et saan koolis olla mina ise“ ja „Tunnen, et saan õppida nii nagu ise parimaks pean“). Tulemused kuvatakse koolide kaupa ning võrdluseks lisatakse juurde koolide keskmine tulemus. Samas ei ole keskmiste tulemuste kohta eraldi välja toodud hinnanguid, kas tegemist on madala näitajaga või mitte.

Kuusalu koolidest oli viimasele küsitlusele vastajaid pigem vähe, mistõttu olid veapiirid suured. Kuna viimati avaldatud andmed kajastavad erakorralist perioodi (s.o 2021. aasta kevadet, kui kehtisid koroonapiirangud), pole vastavaid tulemusi siinkohal käsitletud.

Lisa 2. Haridusvaldkonna põhjalikum SWOT-analüüs

Haridusvaldkonna põhjalikuma SWOT-analüüsi aluseks on andmed valdkonna olukorra kaardistusest ja 2022. aasta 13. juunil toimunud arengukava koostamise kaasamiseminar valla haridusvaldkonna osapoolte esindajatele.

Tugevused

- Õppijad saavad vallas läbida haridustee alusharidusest gümnaasiumi lõpuni
- Koolid ja lasteaiad paiknevad valla erinevates piirkondades
- Haridusasutustele pakub õppetuge looduskeskkond (sh seoses spordialadega nagu purjetamine, suusatamine, orienteerumine) ning õuesõppe meetodikate rakendamine
- Haridusasutused on eriilmelised ja samas mitmete sarnaste tugevustega (nt professionaalne personal ning digitaristu olemasolu)
  - Lasteaedades (s.o Kiiu Kiigepõnni Lasteaias, Kolga Lasteaias ja Kuusalu Jussikese Lasteaias) on turvaline vaimne ja füüsiline keskkond, viiakse läbi õppijast lähtuvaid lõimitud mängulisi tegevusi, kasutatakse erinevaid meetodeid (nt projektõpet, õuesõpet, Reggio Emilia pedagoogikat) ja tehakse koostööd kogukonnaga
  - Vihasoo Lasteaed-Algkooli iseloomustavad hubane keskkond, hariduslike erivajadustega õppijatest lähtumine ja koostöö nii õpetajate vahel kui ka lapsevanemate ning kohalike MTÜ-dega – teisisõnu, välja on kujunenud kogukonnakool
  - Kolga Kooli iseloomustavad loodus- ja maalähedus, õpetajate tugevad digipädevused, individuaalne lähenemine õppijatele ja head suhted õppijate vahel
  - Kuusalu Keskkooli iseloomustab turvaline ja rahulik koolikeskkond, õppetoe olemasolu, head sportimisvõimalused, projektide elluviimine ja programmide rakendamine
  - Hugo Lepnurme Kuusalu Kunstide Kooli iseloomustab meeskonnatöö õpetajate vahel, head suhted õppijatega, heal tasemel õppevahendid muusika ja kunsti jaoks, majavälised koostöösuhted (sh kontserdid, näitused)
- Hea õppe- ja kasvatustöö tase haridusasutustes
- Tugevad traditsioonid (nt ettevõtluspäev, kooli ball, olümpiamängud, e-õppe päevad)
- Koolide toitlustamine toimub asutuste oma köökides. Tähelepanu pööratakse toitude tervislikkusele. Kuusalu Vallavalitsus on koolitoidu liidu liige
- Koolide hoolekogude töö on lapsevanemate tagasisidest lähtudes hooliv ja haridusasutuste arengusse panustav
- Haridusasutuste juhtide vahel toimub koostöö
- Toimib mitmeid vallaüleseid haridustöötajate koostöövorme (nt motivatsioonipäev, õpetajate päeva tähistamine, hariduskonverents)
- Vallas on loodud hariduse tugikeskus, mida iseloomustavad mobiilsus ja paindlikkus nii tööaja kui sisu mõttes
- Toimub koostöö rehabilitatsiooniteenuste pakkujaga
- Noortel on võimalik läbi õpilasomavalitsuste ja noortevolikogu tegevuste valda puudutavates otsustes kaasa rääkida

Nõrkused

- Lähima viie aasta jooksul on tööturult lahkumas pensioni tõttu väga palju õpetajaid
- Haridustöötajate värbamine haridusasutustesse on keeruline
- Haridustöötajate oskused õppeprotsessi ja -keskkonna mitmekesistamisel on ebaühtlased, mh ei kasutata maksimaalselt ära digilahenduste potentsiaali
- Pikka aega samal ametikohal töötanud inimesed ei tule kohati uute vajaduste ja võimalustega kaasa
- Haridusasutustel pole piisavalt ressursse personali vajalikul määral koolitamiseks ja motiveerimiseks (sh meeskonnakoolitusteks ja supervisioonideks, kaasaegseks töökeskkonnaks ja õppevahenditeks)
- Koolidel puuduvad vilistlaskogud, keda kooli arendamisse kaasata
- Kooli- ja ühistranspordiga varustatus on piirkonniti erinev, mistõttu pole kõigil võimalik huviharidusest ja -tegevusest osa saada
- Muutused haridus- ja sotsiaalvaldkonna seadusandluses ja teenuste arendamisel ning rahastamisel, sh püsiv ebakindlus HEV-õppijatega seotud teenuste jätkusuutlikkuse osas
- Tugispetsialistide nappus, mistõttu ei saa HEV-õppijad piisavalt kiirelt abi
  - paljudel õpetajatel on ebaühtlane eripedagoogiline väljaõpe
  - hariduse tugikeskuse teenuste kättesaadavus on ebapiisav
- Vallaülene koostöö ja infovahetuse korraldamine HEV-õppijatele teenuste pakkumisel on ebapiisav (sh koolide, hariduse tugikeskuse, Papaveri, vaimse tervise keskuse jt vahel)
- Haridusasutuste füüsiline keskkond on amortiseerunud
- Valla õuealade ja mänguväljakute arendus ja hooldus on ebapiisav
- Huvihariduses ja -tegevuses (sh trennides, rahvatantsurühmades) osalemine on langustrendis

Võimalused

- Valla ühtne haridusvaldkonna ja -asutuste mainekujundus ning spetsialistide keskse värbamise korraldamine (nt erialastipendiumite süsteemi loomine)
- Uute lasteaiarühmade avamise planeerimine lasteaiakohtade nappuse ennetamiseks
- Regulaarsete koostöövormide algatamine eri haridusasutuste vahel (nt projektitegevused, üksteise töövarjutamine)
- Olemasolevate (nt õpetajate, ruumide) ja uute (nt ühise haridustehnoloogi) ressursside jagamine haridusasutuste vahel
- Õpetajatele enamate enesearenguvõimaluste pakkumine (nt Erasmus+ projektid, supervisioon, lasteaedade õpetajate süsteemsem täiendkoolitus nt eripedagoogika teemal)
- Süsteemsem edasiõppimisvõimaluste tutvustamine õppijatele (sh ametikoolides)
- Ennetustegevuse süsteemsemaks muutmine, kaasates selleks laste ja perede komisjoni
- Mitmekülgsema(te) teenus(t)e pakkumine hariduse tugikeskuses
- Projektide abil haridusvaldkonda lisaressursside kaasamine

- Kogukonna laiem kaasamine haridusvaldkonna tegevustesse (nt õppetöösse ja ringitegevustesse)
- Õpirände ja -vahetustegevuste suurendamine ning sõpruskoolide ja -omavalitsustega koostöö taastamine

Ohud

- Lasteaiakohtade süvenev puudus
- Tööjõupuuduse süvenemine – puudu jääb nii õpetajaid kui teisi haridusvaldkonnaga seotud spetsialiste (nt tugispetsialiste); haridusasutused konkureerivad omavahel raha ja inimeste pärast
- Õppijad lähevad (gümnaasiumiastmes) mujale õppima
- Osakoormusega töötajad ei jõua panustada enda ja meeskonna arengusse
- Koolitranspordi kallinemine
- Kütusehinna tõus mõjutab negatiivselt nende õpetajate motivatsiooni, kes tulevad tööle kaugemalt
- Eelarve piiratus (sh inflatsiooni tõttu) ei lase arenguplaane ellu viia
- HEV-õppijate arv suureneb jätkuvalt
- Kaasav haridus pole HEV-õppijate vaatest jätkusuutlik
- Õppijate vaimse tervise probleemide sagenemine